

Σεμ. 3. Οι αθεϊστικές θεωρίες (888e-890a)

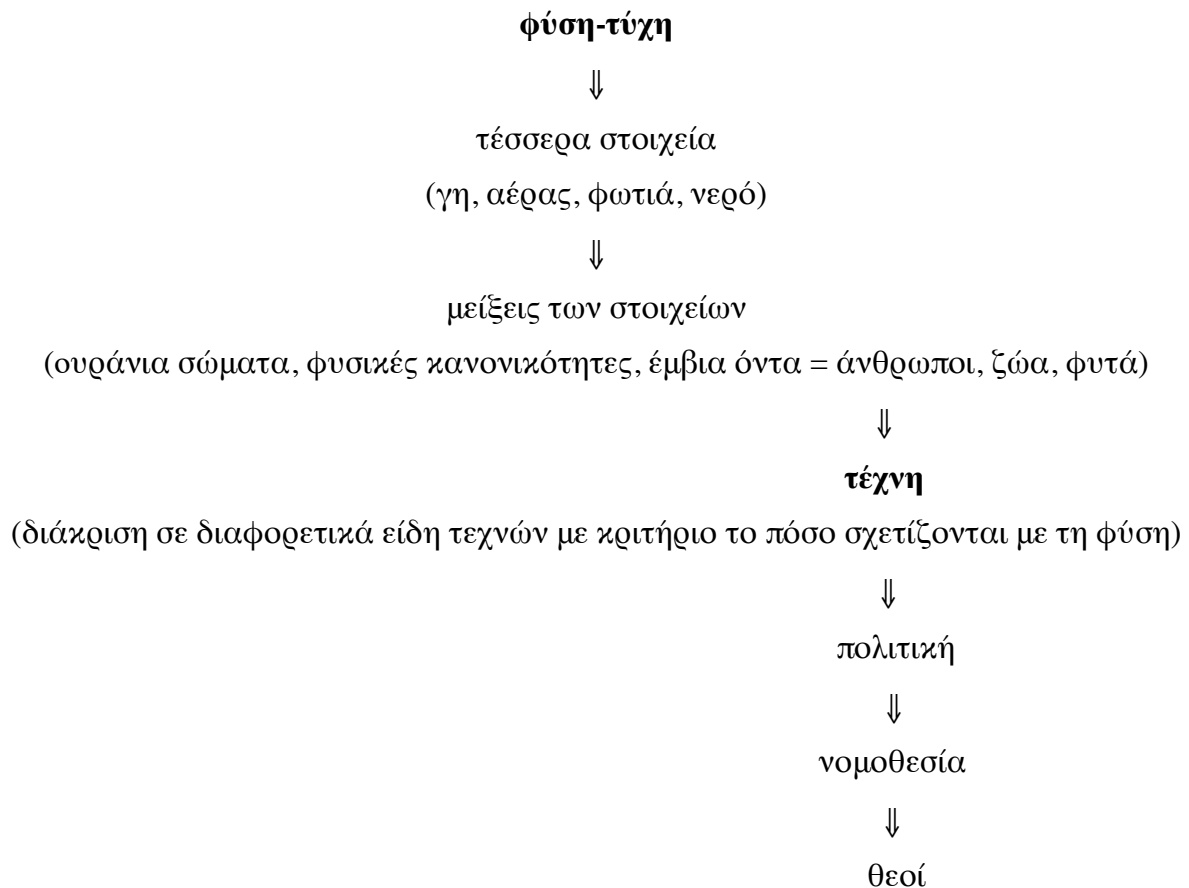
19.10.2016

Ποιες κυρίαρχες δυνάμεις αναγνωρίζουν οι ασεβείς και πώς τις ιεραρχούν;

φύση: το σύνολο των φυσικών φαινομένων και οντοτήτων.

τύχη: θεωρείται αλληλοσυμπληρωματική της φύσης (π.χ. το νερό είναι υγρό και αλληλεπιδρά με άλλα στοιχεία κατά συγκεκριμένο τρόπο γιατί είναι τέτοια η φύση του, δεν το κατασκεύασε κάποια ανώτερη δύναμη βάσει ενός σχεδίου).

τέχνη: επιδεξιότητα, μαστοριά, τεχνική γνώση ενός αντικειμένου.

1. Ο κόσμος δημιουργείται τυχαία και οργανώνεται με βάση αυτόματους μηχανισμούς.
2. Τα πρωτογενή συστατικά του κόσμου είναι υλικά και άψυχα. Κινούνται διαρκώς και έχουν την ικανότητα να συνδυάζονται, κυρίως αν είναι αντίθετα (θερμό και ψυχρό), δημιουργώντας σχηματισμούς.

3. Οι έννοιες του θεού-δημιουργού, του νου και της τέχνης (ως θεία σοφία και μαστοριά αντιστοίχως), δεν παίζουν κάποιο ρόλο στην κοσμολογία.
 4. Η τέχνη περιορίζεται στο επίπεδο της ανθρώπινης δραστηριότητας. Είναι θνητή, όπως και οι δημιουργοί της, δηλαδή οι άνθρωποι που ξεχνούν τις τέχνες (πρβ. Τρίτο Βιβλίο *Νόμων*, θεωρία γένεσης πολιτισμού)
 5. Διάκριση ανάμεσα σε απλές τέχνες που περιέχουν ελάχιστα στοιχεία αλήθειας και μιμούνται τον φυσικό κόσμο με σκοπό την τέρψη των ανθρώπων (ζωγραφική, μουσική, γλυπτική) και σύνθετες τέχνες (ιατρική, γεωργία, γυμναστική) που σχετίζονται και σε κάποιο βαθμό συνεργάζονται με τη φύση (π.χ. η ιατρική θεραπεύει το σώμα κανονίζοντας τη δέουσα ισορροπία ανάμεσα στα αντίθετα). Άλλες τέχνες, όπως η πολιτική, θεωρείται ότι ανήκουν και στις δύο κατηγορίες κατά ένα μικρό ή μεγάλο ποσοστό.
 6. Οι νόμοι, δηλαδή οι ανθρώπινες συμβάσεις που μεταβάλλονται διαρκώς και διαφέρουν από τόπο σε τόπο, καθορίζουν ποιοι θεοί αναγνωρίζονται και πώς πρέπει να λατρεύονται.
 7. Οι νόμοι είναι σταθεροί και αληθινοί για όσους ανθρώπους και για όσο χρονικό διάστημα πιστεύουν ότι είναι χρήσιμοι.
 8. Επομένως οι θεοί είναι ένα είδος αυθαίρετης ανθρώπινης κατασκευής, το κατώτερο δημιούργημα στην κλίμακα.
- παράδειγμα: απόσπασμα *Σίσυφου* (ανώνυμο σατυρικό δράμα του πέμπτου αιώνα π.Χ. που αποδίδεται στον Κριτία ή τον Ευριπίδη)-θηριώδης βίος ανθρώπων, συγκρότηση κοινωνιών και θέσπιση νόμων, αδικίες, οι θεοί δημιούργημα ενός πανούργου πολιτικού για να ελέγξει τους ανθρώπους.

Ερωτήσεις

11. Πώς ιεραρχούν οι αντίπαλοί του Πλάτωνα τις έννοιες φύσις, νόμος και τέχνη;
12. Σε ποια κατηγορία τέχνης κατατάσσουν οι αντίπαλοι του Πλάτωνα την πολιτική;
13. Είναι οι θεοί αυθύπαρκτες οντότητες ή αυθαίρετα δημιουργήματα των νόμων σύμφωνα με τους αντίπαλους του Πλάτωνα;
14. Θα μπορούσε το απόσπασμα του *Σίσυφου* να ταυτιστεί με τις αθεϊστικές θεωρίες που επικρίνει ο Πλάτωνας;